

ПРОБЛЕМЫ МЕДИЦИНСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ
АНТРОПОГЕННОГО СТРЕССА, ВЫЗВАННОГО ВЛИЯНИЕМ
НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ ХИМИЧЕСКОГО ФАКТОРА

В.В.Билоус, В.И.Билоус

Резюме. Ссылаясь на источники литературы и личный опыт врачебной, научно-исследовательской и педагогической деятельности, авторы доводят необходимость усовершенствования клинической подготовки врачей и медицинских сестер.

Ключевые слова: химическая патология, клиническая токсикология, отравление.

PROBLEMS OF MEDICAL ACTIVITY UNDER CONDITIONS
OF ANTHROPOGENIC STRESS CAUSED BY THE INFLUENCE
OF A CHEMICAL FACTOR ON THE ENVIRONMENT

V.V.Bilous, V.I.Bilous

Abstract. Alluding to bibliographical sources and personal experience of the medical, research and pedagogical activity, the authors prove the necessity of advanced clinical training of doctors and nurses.

Key words: chemical pathology, clinical toxicology, poisoning, diagnostics.

УДК 579.61: 378.146

Т.П.Бичек, Ф.В.Кузик

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ
ЯК ЕТАП ПЕРЕХОДУ ДО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ "МІКРОБІОЛОГІЯ" ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
"СЕСТРИНСЬКА СПРАВА"

Чернівецький медичний коледж (директор – доц. О.Ф.Кузик)
Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці

Резюме. Проведено педагогічний експеримент із використання модульно-рейтингової системи на спеціальності "Сестринська справа". Доведено, що модульно-рейтингова система контролю знань допомагає своєчасно, у повному обсязі провести діагностику навчання, дозволяє ранжувати, визначати першого і останнього,

що вносить елемент змагання в навчальний процес. Вона як підсумок – студент набирає суму балів, яка зумовлює його рейтинг.

Ключові слова: модуль, рейтинг, модульно-рейтингова система, ранжування, силібус.

Вступ. Актуальною проблемою сьогодення залишається підвищення ефективності кінцевого рівня професійності медичного працівника. Для цього необхідна майстерність викладача, який створив би атмосферу для кращого засвоєння матеріалу і цим самим залучив всіх студентів працювати в одному темпі. Цього можна досягти тільки за умови приділення більшої уваги та часу на опанування та відпрацювання студентами на практиці необхідних для майбутньої роботи професійних умінь та навичок. Одним із шляхів підвищення якості освіти є запровадження в практику модульно-рейтингової системи [1,2].

Модуль – це закінчений блок інформації, в якому оцінюється все: завдання, робота, проміжний і кінцевий рівень знань студентів, де чітко визначається мета навчання, задачі, рівні. У модульному навчанні все наперед запрограмовано: послідовність вивчення навчального матеріалу, рівень його засвоєння, який заохочує кожного студента до підвищення професійного рівня

знань та умінь із предмета. Така система контролю знань студентів забезпечує ритмічну роботу, розподіляє навчальний матеріал на блок-модулі, як базові для рейтингової оцінки знань, яка дозволяє ранжувати, визначати першого і останнього, що вносить змагання у навчальний процес [4].

Мета дослідження. Довести, що модульно-рейтингова система навчання та контролю є одним із перехідних етапів до кредитно-модульної системи, яка є основою при переході до європейського освітнього простору.

Матеріал і методи. В експерименті брали участь 60 студентів двох паралельних груп сестринського відділення на базі ІІ класів: 30 студентів – основна група "А" (11) працювали відповідно до програми МОЗ України 2006 року, а 30 студентів – порівняльна група "Б" (11) працювала згідно з цією ж програмою, але адаптованою до кредитно-модульної системи контролю знань.

З мікробіології для всіх студентів створені методичні рекомендації, алгоритми практичних

дій, курс лекційного матеріалу, який включає теми, що йдуть на самостійне опрацювання із загальної та спеціальної мікробіології, опорні концепти. Студенти забезпечені методичною літературою в електронній та класичній формах. З метою інформаційного забезпечення модульно-рейтингової системи створені методичні посібники з курсу "Мікробіологія" із навчальними та контролюючими модулями, якими керувалися студенти порівняльної групи "Б" (11).

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень у даній групі є такі [3]:

- контролююча, яка дає змогу фіксації проведеної навчальної діяльності;
- навчальна, що передбачає встановлення рівня досягнень у навчанні;
- діагностична, яка допомагає встановити причини труднощів, що з'являються в процесі навчання, виявити прогалини у знаннях та вміннях;
- виховна, що сприяє формуванню певного відношення до процесу навчання.

Основна частина. У педагогічному експерименті брали участь 60 студентів двох паралельних груп "А" і "Б" сестринського відділення на базі 11 класів. Група "А" - основна, працювала згідно з програмою МОЗ України 2006 року, а група "Б" - порівняльна, працювала згідно з цією програмою, але адаптованою до кредитно-модульної системи контролю знань.

Увесь програмний матеріал з курсу "Мікробіологія" на медсестринстві розбитий на окремі змістовні блок-модулі. Кожен модуль включає декілька опорних тем, які зв'язані між собою смисловим змістом, де оцінюються всі основні елементи навчальної роботи студента: написання тестів, вирішення ситуаційних задач, заповнення "німих" блок-схем, виконання практичних навичок з урахуванням обладнання робочого місця та використання техніки безпеки при роботі з інфікованим матеріалом. Для цього студенти порівняльної групи додатково оснащені навчальними і контролюючими модулями та силібусами [3,4]. Силібус – це програма дій студента над матеріалом, що виноситься на самостійне опрацювання. Він є складовою частиною навчально-методичного забезпечення навчального процесу за модульно-рейтинговою системою. За його допомогою студенти отримують орієнтовний алгоритм дій, дотримуючись якого вони успішно володіють матеріалом, що виноситься на самостійне опрацювання і успішно складуть підсумковий контроль. До модульного контролю допус-

каються студенти, які виконали практичну частину програми і самостійну роботу, що оцінюється поточною оцінкою.

Після отримання завдання, студенти починають працювати над його виконанням. Оцінка знань студентів проводиться за 100 – бальною шкалою, яка складається з двох оцінювальних блоків:

1 – бали за теоретичну частину (тести різних рівнів), ситуаційні задачі, "німі" блок-схеми - 100 балів;

2 – бали за практичну частину з урахуванням правил техніки безпеки та обладнання робочого місця – 100 балів.

Шкала оцінювання:

59 і менше – "незадовільно";

60 – 70 - "задовільно";

71 – 85 - "добре";

86 – 100 - "відмінно".

Сума балів дає змогу визначити рейтинг студента. Перескладання модульного контролю з "незадовільної" оцінки є обов'язковим. Під час оцінювання знань необхідно дотримуватися певних дидактичних вимог [2]:

- об'єктивність – це відповідність виставлення оцінки фактичним знанням студентів;
- системність – передбачає безперервність контролю й оцінки знань;
- індивідуальність підходу, яка б дозволила кожному розкрити в повному обсязі свої знання, навички та вміння.

Після закінчення модуля рейтингова оцінка (за 100-бальною шкалою) заноситься в журнал обліку успішності студентів та спеціально розроблену нами залікову книжку, в якій фіксуються всі модулі семестру.

Студенти, які своєчасно виконали графік навчального процесу і набрали 60 і більше балів з кожного модуля, вважаються встигаючими. Семестрова оцінка їм виставляється за оцінкою модулів, якщо вони не бажають підвищити свій рейтинг. Студент, який отримав оцінку "відмінно" за кожний модуль, передбачений програмою, звільняється від складання заліку й отримує його автоматично.

Дані показники в порівняльній групі контролю вищі, а саме: якісний показник – на 12,0 %, середній бал – на 0,2, ніж в основній групі. Це пов'язано, на нашу думку, із систематичним контролем якості знань, об'єктивністю оцінювання та самостійним, індивідуальним підходом до вивчення предмета.

Таблиця

Результати успішності серед студентів основної та порівняльної груп

Основна група "А" (11)	Порівняльна група "Б" (11)
% успішності – 100%	% успішності – 100%
Якісний показник – 54,6%	Якісний показник – 66,6%
Середній бал – 3,6	Середній бал – 3,8

Висновки

1. Запропонована модульна система з рейтинговим контролем на порівняльній групі "Б" (11) сестринського відділення Чернівецького медичного коледжу є ефективною формою організації навчального процесу.

2. Така система здійснює контроль якості знань студентів за логічно завершеними блоками модулями, розширює можливість для всебічного розкриття своїх здібностей, розвиває творче мислення, індивідуалізує вимоги до рівня розвитку.

3. Вивчення дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів, а оцінювання якості його роботи та рівня здобутих вмінь і знань здійснюється за рейтинговою системою.

Література

1. Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ, затверджено Наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. №131.
2. Проблеми освіти: Наук. - метод. зб. / Кол. авт. - Вип. 24. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2001. - 223 с.
3. Проблеми освіти: Наук. - метод. зб. / Кол. авт. - Вип. 31. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2003. - 48 с.
4. Тріус Ю. В. Технологія використання рейтингової системи оцінювання навчальної діяльності студентів // Вісник Черкаського університету. – Вип. 26. - 2001. – С. 141-150.

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВАЯ СИСТЕМА ОБУЧЕНИЯ И КОНТРОЛЯ КАК ЭТАП ПЕРЕХОДА К КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ОБУЧЕНИЯ С ДИСЦИПЛИНЫ "МИКРОБИОЛОГИЯ" ИЗ СПЕЦИАЛЬНОСТИ "СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО"

Т.П.Бычек, Ф.В.Кузык

Резюме. Проведено педагогический эксперимент по использованию модульно-рейтинговой системы на специальности "Сестринское дело". Модульно-рейтинговая система контроля знаний помогает своевременно, в полном объеме провести диагностику обучения, позволяет ранжировать, определять первого и последнего, что вносит элемент соревнования в учебный процесс. Она как итог дает возможность студенту набирать сумму баллов, которая составляет его рейтинг.

Ключевые слова: модуль, рейтинг, кредит, модульно-рейтинговая система, ранжирование, сибилбус.

THE MODULE-RATING SYSTEM OF TEACHING AND CONTROL AS A STAGE OF TRANSITION TO THE CREDIT-MODULE SYSTEM OF TEACHING IN THE SUBJECT – "MICROBIOLOGY IN SPECIALITY - "NURSE BUSINESS"

T.P.Bychek, F.V.Kuzyk

Abstract. A pedagogical experiment of applying the credit-rating system to the speciality - "Nurse Business" has been carried out. It has been corroborated that the modul-rating system of knowledge control helps perform the diagnostics of training, in full measure and in time, affords to rank, to spot the top student and the weakest one and that introduced an element of competition into the teaching procedure. To sum it up, a student scores a total sum of points which stipulates his rating.

Key words: module, rating, module-rating system, ranking, syllabus.